

СТАНОВИЩЕ

от проф.д-р Симо Лазаров

за дисертационен труд на **Найден Владиславов Тодоров**

РАЗВИТИЕ НА СИМФОНИЧНИТЕ ОРКЕСТРИ В БЪЛГАРИЯ. ИСТОРИЯ, ПРОБЛЕМИ ДНЕС И ВЪЗМОЖНИ РЕШЕНИЯ

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор”, професионално направление: 8.3. Музикално и танцово изкуство, научна специалност ”Музикознание и музикално изкуство”

Дисертационният труд съдържа 258 страници, разпределени във Въведение, четири глави, Заключение и Изводи, Самооценка на приносите, Библиография с 46 източника и Сайтография с 233 източника, както и Периодика с 25 източника. В дисертационния труд има осем приложения и три публикации.

Ясно и точно са формулирани обекта и предмета на изследване, целите и задачите на изследването, като акцента се фокусира върху състоянието на Софийска филхармония. Пречупено през призмата на добрите световни практики цялостното изследване придобива фундаментална стойност, имайки предвид добрите световни практики и прилагайки в нашите условия на някои модели за подобряване резултатите на целия екип. Основните въпроси на изследването са предпоставка за извеждането на анализа към необходимите изводи и заключения.

Представяйки особеностите на симфоничното изкуство се изтъква творческия и естетически потенциал с акцент върху начините за взаимодействие със средата,. Подробно са описани ключови елементи от методологическата рамка. Авторът на дисертацията експонира актуалността на темата в целия труд като насочва вниманието предимно върху онези фактори от съвременната социо-културна среда, които оказват пряко влияние върху самостоятелната идентичност и реализация на организационната и концертна дейности.

В експозето на първа глава обстойно се разглежда същността на симфоничния оркестър като е обърнато сериозно внимание върху видовете оркестри според състава, оперативните им цели и собствеността на оркестъра. Интересни са взаимоотношенията между „институциите“, оркестъра и залата. Фокусира се вниманието както върху значението и влиянието на терминологичните категории „филхармония“ и „симфоничен оркестър“, така и върху статута на музикалните състави. Докторантът правилно изтъква идеята за предоставянето на тази информация за да се покажат отношенията оркестър-зала или институция, с оглед необходимостта съответния мениджмънт да изисква различен подход.

Музикалните оркестри в България и етапите на развитие, както и анализ на реформите, извършвани през последните 30 години са представени във втора глава. Това е едно мащабно проучване, което показва развитието, метаморфозите и институционалната организация. Едно изключително интересно изследване, носещо както историческа стойност, така и аналитична обосновка на икономическите аспекти на тези състави. С голяма вещина е описано състоянието на реформите, провеждани

през годините. Докторантът прави ценни изводи за процесът на културни реформи в музикално-сценичните изкуства в България. Формулираното от докторанта важно обобщение е, че „Едва след приемането на Стратегия за развитие на културата на Република България би следвало да се говори за реформи, базирани на заложените дългосрочни стратегически цели.” Представено е и понятието „иновация” в контекста на една реформа - такава, каквато би трябвало да се осъществи в културните организации.

Изложената позиция е позитивно настроена към описваните елементи от установените практики. Текстът в тази глава е изключително всеобхващащ проблемите на съвременното актуално състояние на съществуващите проблеми в обществото.

Аналитичният подход – събраните и проучени факти за оркестрите в България и по света съобразно съвременното глобализиране на социалната среда дава добри резултати, които пълноценно обрисуват картината за провеждане на социално-икономическа политика така необходима за задоволяване потребността на обществото от култура на общуването. А чрез такива структури, според докторанта, може да „се въздейства върху формирането на личността и връзката ѝ със света.”

В трета глава се прави апробиране на модел за стратегия като влияещ фактор върху резултатите от дейността на Софийска филхармония. Историческият преглед разкрива променящата се ситуация в контекста на политико-икономическите предизвикателства. Докторантът анализира структурата на управление, стратегията за развитие и мисията на Софийска филхармония. Дадени са и акцентите в развитието на Софийска филхармония.

В постигането на целта на изследването - да установи реалното състояние на функциониране на Софийска филхармония и качеството на извършената работа - експозето следва каноните на научната разработка. Съчетавайки практическото отношение към проблема докторантът генерира поставените цели на изследването като значението и резултатите на изследването очертават една пълна картина на състоянието на Софийска филхармония. Докторантът обръща внимание и на тези проблеми извеждайки ги до многоизмерността, включваща в съдържанието си музикалната, социологическата, културно-историческата същност и ползи.

В четвърта глава се анализират проблемите, свързани с мениджмънта на симфоничен оркестър. Разгледани са зависимостите между музикалните изкуства и индустрията. Направен е сравнителен анализ на европейския и американския модели, също и особеностите при Лондонският филхармоничен оркестър и Виенската филхармония. Различните формите на управление на един оркестър в различните страни са функция и на различните икономически модели. Естествено е това да доведе и до различни изисквания към техните ръководители. Изобилието от публикации в дисертационния труд е достатъчно, за да постави приносните амбиции на тази част на водещо място.

В експозето са разгледани и другите важни компоненти – публиката и благотворното влияние на музиката върху човешката психика. Разглежда се и същността на потребителя в контекста на медийната сфера. Очертават се предимства и недостатъци на неперфектния пазар както и различните начини на влияние на рекламния пазар върху потреблението. Подробно е направен сериозен анализ за „музикалната индустрия“, който включва компонентите, свързани с елементите на автентичността и достоверността на културната индустрия или обществено-социална дейност като политика на оркестрите. Поставената цел дисертационния труд - да се предложи критичен поглед към насоките на развитие на симфоничния оркестър - е изпълнена.

Докторантът се стреми да обхване проблема за икономическите и институционалните аспекти на съвременното разпространение от различни гледни точки. Не на последно място се обръща внимание върху избора на репертоар с оглед идентичността на симфоничния оркестър, законодателната рамка за управление и финансирането на културната институция.

Методологичната рамка е съставена от няколко инструмента за анализ, всеки от които е доказан като тематичен център - обществено-контекстуаления, икономическия, институционалния и технологичния инструмент са овладяни до съвършенство за да изведат тезата за необходимостта проблематиката на дисертационното изследване да се представи в „логическа последователност.“ Това е свързано с проучване на проблеми на съществуващите теоретични постановки на симфоничния оркестър, адаптиране на методологически и методически положения за оценка и анализ на влияещи фактори върху резултатите от дейността на симфоничните оркестри в България. Практическото изследване е насочено към реализация на методиката.

Анализът, който докторантът прави перфектно е на базата на богатия библиографски материал пречупен през неговата визия за съвременно тълкуване на проблемите свързани със симфоничния оркестър. □ Ценни са идеите на докторанта за „подобряване мениджмънта на симфоничния оркестър, посредством изграждане на институционална политика в посока културна индустрия или обществено-социална дейност, както и някои основни аспекти, оказващи влияние при избора на политиката на управление.“ Той предлага интегрални критерии за оценяване на музикантите в симфоничния оркестър. Извършена е апробация чрез илюстрация на планиране и реализиране на концерт на институцията. Анализирани по този начин се подобява представа на една картина на класическия симфоничен оркестър, съобразена с различни съществуващи критерии .

В заключението на дисертационния труд е обобщен сумарния резултат от описаните фактори, въздействащи върху съществуването на симфоничния оркестър. Необходимостта от специализирана научна литература, третираща проблемите заложи в дисертационния труд прави дисертацията крайно необходима в настоящия период на промени.

Структурата и обема отговарят на изискванията за дисертационен труд. Този труд би могъл да бъде много полезен и за научни среди, които формират картината на съвременния симфоничен оркестър.

С присъщото си желание за изчерпателност докторантът не ограничава обема на експозето си и прави всеобхватен обзор и анализ. Теоретичните инструменти, които авторът умело използва говорят за висока степен на познаване на проблема. Научно базирана е методологията на изследването. Получените данни, дават възможност за подробен анализ. Моделът на изследването е фокусиран към симфоничните оркестри и предимно към Софийска филхармония. Докторантският труд проучва, идентифицира и анализира факторите, които са крайъгълни камъни в процесите обхващащи проблема. Трудът е всеобхватен, обобщенията са аналитични, изводите точни.

Научните приноси са дефинирани в седем позиции. В справката за приносите на дисертационния труд докторантът обръща внимание на организирането и идентифицирането на определени елементи заедно с определените взаимовръзки между тях, анализ на промените на отделните елементи. Представените в дисертационния труд приноси дават нови насоки за съвременно състояние на симфоничните оркестри, а анализите, мненията и вижданията правят дисертационния труд изключително полезен. Личното отношение на автора и неговата критична позиция са научно обосновани и конструктивни.

Аргументирайки се с горепосочените от мен изводи относно направеното от докторанта в дисертационния труд и заключавайки, че той изцяло отговаря на необходимите изисквания, предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Найдено Тодоров образователна и научна степен “Доктор” по професионално направление 8.3. “Музикално и танцово изкуство” научна специалност “Музикознание и музикално изкуство”.

29.07.2024 г.

A handwritten signature in blue ink on a light green background. The signature is written in a cursive style and appears to read 'Симо Лазаров'.

/проф.д-р Симо Лазаров/